

INTERVIU CU DOAMNA LAILA ONU, DIRECTOR EXECUTIV AL FUNDAȚIEI „PENTRU VOI”^[1]

Gheorghe Pascaru^[2]

Rezumat

În cadrul materialului este prezentată activitatea Unității protejate „Pentru Voi” unde sunt angajate 44 persoane cu dizabilități intelectuale și sunt expuse problemele de natură socială și legislativă care îngreunează activitatea unității protejate. Doamna Laila Onu enumeră, de asemenea, factorii de succes ai unui demers de economie socială: adaptarea produselor în funcție de nevoile pieței, păstrarea unei legături apropiate cu clienții și pregătirea continuă a angajaților.

Cuvinte cheie: *persoane cu dizabilități, unitate protejată, economie socială*

1. Care sunt beneficiarii care lucrează în cadrul întreprinderii și ce tipuri de activități derulează aceștia?

L.O. Unitatea protejată „Pentru Voi” are în prezent 44 de persoane angajate, care sunt implicate în diferite activități care aduc venit. Iată câteva exemple de produse și servicii pe care le oferă: servicii de tehnoredactare, realizarea de materiale de prezentare, pliante, broșuri, cărți de vizită, servicii de ambalare, curățenie și amenajări exterioare, asamblare produse, etc. Unitatea oferă și echipe mobile care pot executa la sediul companiilor lucrări de ambalare, curățenie, întreținere spații verzi. Oferta se poate adapta în funcție de nevoile fiecărui client în parte.

^[1] Organizație neguvernamentală cu sediul în Timișoara, Str. Ion Slavici, nr. 47 care oferă servicii sociale pentru adulții cu dizabilități intelectuale.

^[2] Sociolog, Asistent manager proiect, Asociația Alternative Sociale, Iași, Str. Cuza-Vodă, nr. 8A; Tel.: 0733955116; e-mail: gpascaru@alternativesociale.ro.

2. Care este rata de integrare profesională a persoanelor vulnerabile care au fost angajate în cadrul întreprinderii dumneavoastră?

L.O. Marea majoritate a persoanelor cu dizabilități intelectuale angajate în Unitatea protejată „Pentru Voi” și-au păstrat locul de muncă. Acest lucru se datorează unui efort constant din partea echipei de specialiști și a persoanelor de sprijin care asistă acești angajați în activitățile desfășurate. Singura situație în care persoanele cu dizabilități angajate în unitatea noastră protejată și-au pierdut locul de muncă a fost generată de punerea sub interdicție judecătorească a persoanei de către familie, ceea ce a dus la rezilierea contractului de muncă. Aș dori să subliniez faptul că prevederile actualului Cod al Muncii, conform cărora persoanele puse sub interdicție judecătorească nu au dreptul să muncească fără acordul tutorelui (nici măcar într-o unitate protejată), reprezintă un obstacol mare în demersul de angajare a persoanelor cu dizabilități intelectuale.

3. Care sunt sursele de finanțare ale întreprinderii de economie socială pe care o coordonați? În ce este reinvestit profitul realizat?

L.O. Unitatea protejată „Pentru Voi” se auto-finanțează prin activitățile desfășurate, serviciile și produsele furnizate. Profitul este reinvestit în dotările unității protejate și în programe de asistență socio-profesională.

4. Unde sunt distribuite produsele/serviciile realizate/prestate în cadrul întreprinderii de economie socială și care este atitudinea societății față de acestea? Cum rezistă aceste produse presiunii concurențiale ale pieței?

L.O. Produsele sunt realizate, în general, pe bază de cerere de ofertă din partea unor instituții sau companii care au peste 50 de angajați și

preferă să cumpere produse și servicii de la unitatea noastră protejată pentru a nu mai plăti taxe statului. Produsele și serviciile pe care le realizăm sunt bine primite în comunitate. Avem colaboratori cu care lucrăm chiar dinainte să fi înființat unitatea protejată, iar faptul că am trecut împreună peste perioada de criză economică înseamnă mult pentru ambele părți. Produsele realizate de atelierul de decorațiuni (felicitări, ornamente de Crăciun, de Paște, trăistuțe, șorțuri, cizmulite de Crăciun) se vând și în timpul târgurilor de sezon. Dar cel mai bine se vând în târgurile din companii sau pe bază de comandă din partea acestora.

Deși scopul nostru este incluziunea socială a persoanelor cu dizabilități intelectuale prin muncă, am încercat mereu să ne adaptăm produsele și serviciile la cererea pieței, am dezvoltat și ne-am specializat mai mult pe produsele și serviciile care se vindeau mai bine și am învățat regulile economiei de piață.

5. Care sunt posibilitățile și capacitatea de extindere ale acestei întreprinderi? Ce rol joacă în acest demers atragerea de parteneriate/fonduri?

L.O. La sfârșitul lunii mai 2012 vom finaliza cel de-al treilea centru de zi al Fundației „Pentru Voi” – Centrul Orizonturi Noi - pentru 30 de persoane cu dizabilități intelectuale, în care se va muta și se va extinde și atelierul Copy-Center din cadrul unității noastre protejate. Este o componentă importantă a proiectului „Economia socială - o șansă pentru persoanele cu dizabilități intelectuale”, care vizează promovarea națională, la nivel conceptual și practic, a incluziunii sociale a persoanelor cu dizabilități intelectuale pe baza mecanismelor economiei sociale. Proiectul se va încheia în luna iunie a acestui an și este cofinanțat din Fondul Social European prin Programul Operațional Sectorial Dezvoltarea Resurselor Umane 2007-2013” - „Investește în oameni!”.

6. Care sunt obstacolele pe care le întâmpinați în desfășurarea activităților din cadrul întreprinderii pe care o coordonați?

L.O. Unul din obstacolele cu care ne confruntăm este concurența altor „false” întreprinderi sociale/unități protejate care angajează numărul minim legal de persoane cu dizabilități, urmărind realizarea unui profit cât mai mare („unități protejate căpușă”). Astfel, implicând puține persoane cu dizabilități în realizarea produselor/serviciilor aceștia nu urmăresc spiritul legii și rolul unităților protejate, respectiv de a oferi un loc de muncă persoanelor cu dizabilități care nu se pot integra pe piața liberă a muncii. Folosirea unei forțe de muncă abilă care nu necesită sprijin crește eficiența de lucru și implicit scade costurile și prețurile oferite. Este însă cazul opus unităților protejate care urmăresc integrarea profesională a persoanelor cu dizabilități severe. Acesta este și obiectivul nostru în cadrul Unității protejate „Pentru Voi” care are peste 97 procente din angajați persoane cu dizabilități intelectuale severe care necesită cel mai mult sprijin în desfășurarea activităților.

Un alt obstacol care ne împiedică să dezvoltăm echipa de lucru în măsura în care ne-o dorim este legislația muncii în vigoare, care interzice angajarea persoanelor cu dizabilități aflate sub interdicție judecătorească, măsură care contravine unui drept fundamental cu mare impact asupra vieții persoanelor cu dizabilități intelectuale.

De asemenea, criza economică a determinat scăderea comenzilor firmelor către unitatea noastră protejată.

7. Ce probleme sociale importante de la nivelul comunității rezolvă activitățile derulate în cadrul unității protejate? Care este elementul inovator pe care îl aduce acesta în comunitate?

L.O. Prin unitatea noastră protejată se oferă locuri de muncă pentru 44 de persoane cu dizabilități intelectuale care altfel nu ar avea ocupa-

ție și șanse reale de integrare socială. Familiile acestora sunt sprijinite să aibă o viață mai bună și un nivel de trai mai ridicat. Stima de sine a beneficiarilor angajați este schimbată, iar ei se simt utili și apreciați. Aceste persoane sunt o verigă activă a societății în care trăiesc dovădind că pot și vor să muncească.

8. Ce înseamnă din punctul dumneavoastră de vedere conceptul de economie socială?

L.O. Economia socială înseamnă a folosi mecanismele economiei de piață în beneficiul grupurilor vulnerabile, în principal creând locuri de muncă pentru aceștia. Ceea ce caracterizează economia socială este un dublu scop al acestui demers: un impact social și obținerea de profit, adică viabilitate economică. În cazul nostru, lucrând cu persoane cu dizabilități intelectuale, urmărim creșterea calității vieții acestora și a familiilor lor printr-o bună integrare în comunitate, proces care are ca și componentă importantă angajarea în muncă și obținerea unui venit stabil. Unitatea protejată „Pentru Voi” înseamnă locuri de muncă pentru acest grup dezavantajat, înseamnă o potrivire fină între abilitățile grupului nostru țintă cu cererea de pe piață, valorificarea abilității persoanelor cu dizabilități, descoperirea acelor produse și servicii căutate de firme și care pot fi realizate de angajații noștri.

9. Prin ce mijloace ar trebui promovată economia socială astfel încât să fie cunoscută cât mai mult în România?

L.O. Economia socială ar trebui să se bucure de o mai mare promovare în România, ținând cont mai ales de faptul că este la început de drum. Credem că ar fi oportună promovarea acesteia prin clipuri TV, târguri de prezentare de produse și servicii realizate în întreprinderi sociale atât la nivel local cât și național, prin evenimente publice care să prezinte rezultatele deosebite din acest domeniu relevante pentru contextul socioeconomic.

10. Credeți că legislația din România avantajează sau limitează activitatea de economie socială pe care o desfășurați?

L.O. În acest moment legislația din România favorizează activitatea pe care noi o desfășurăm pentru că mai mult de jumătate din clienții noștri sunt companii cu peste 50 de angajați care achiziționează produse și servicii pe baza legislației în vigoare.

11. Considerați că ar fi util un parteneriat între instituțiile economiei sociale din România pentru a putea dezvolta acest concept?

L.O. La nivel de viziune, proceduri și legislație în domeniu ar trebui ca toate instituțiile implicate în economia socială să colaboreze, pentru a crea un concept unitar, echitabil și corect, care să stopeze apariția de „unități protejate căpușă” care beneficiază de aceste prevederi legislative.

12. Ce sfaturi aveți pentru cei care doresc să înființeze o întreprindere de economie socială?

L.O. Să își aleagă un domeniu care le este aproape de suflet pentru a fi suficient de motivați în depășirea tuturor obstacolelor pe care le vor întâmpina. De asemenea, este foarte importantă orientarea spre cererea pieței și descoperirea nevoilor acesteia, și nu în ultimul rând, dezvoltarea unei campanii intense de marketing în vederea încheierii unor parteneriate stabile cu companii mari de pe piață care să asigure sustenabilitatea întreprinderii.